

(5.20) За сваки симетрични тензор важи:

$$J^3 = S_1 J^2 - S_2 J + S_3 \cdot E \rightarrow \text{Cayley-Hamiltonova teorija}$$

Ако је J симетрични тензор, он се на основу нормалне рорене репрезентације може записати у облику:

$$J = \lambda_1 \{ \vec{e}_1, \vec{e}_1 \} + \lambda_2 \{ \vec{e}_2, \vec{e}_2 \} + \lambda_3 \{ \vec{e}_3, \vec{e}_3 \} \quad \text{--- једн. (5.50)}$$

$\vec{e}_1, \vec{e}_2, \vec{e}_3$ су три вектора з узаратно нормална својствена шрвца, а $\lambda_1, \lambda_2, \lambda_3$ су различите и реалне својствене вредности.

$$J^3 = S_1 J^2 - S_2 J + S_3 E \quad ; \quad J = \lambda_1 \{ \vec{e}_1, \vec{e}_1 \} + \lambda_2 \{ \vec{e}_2, \vec{e}_2 \} + \lambda_3 \{ \vec{e}_3, \vec{e}_3 \}$$

$$J = \lambda \{ \vec{e}_k, \vec{e}_k \}$$

$$J^2 = J \cdot J = \lambda \{ \vec{e}_k, \vec{e}_k \} \cdot \lambda \{ \vec{e}_k, \vec{e}_k \} = \lambda \lambda (\vec{e}_k \cdot \vec{e}_k) \{ \vec{e}_k, \vec{e}_k \} \stackrel{k=e}{=} \lambda^2 \{ \vec{e}_k, \vec{e}_k \}$$

$$J^2 = \lambda^2 \{ \vec{e}_1, \vec{e}_1 \} + \lambda^2 \{ \vec{e}_2, \vec{e}_2 \} + \lambda^2 \{ \vec{e}_3, \vec{e}_3 \}$$

$$J^3 = J \cdot J^2 = \lambda \{ \vec{e}_k, \vec{e}_k \} \cdot \lambda^2 \{ \vec{e}_k, \vec{e}_k \} = \lambda^3 \{ \vec{e}_k, \vec{e}_k \}$$

$$\lambda^3 - S_1 \lambda^2 + S_2 \lambda - S_3 = 0 \Rightarrow \lambda^3 = S_1 \lambda^2 - S_2 \lambda + S_3$$

$$J^3 = (S_1 \lambda^2 - S_2 \lambda + S_3) \{ \vec{e}_k, \vec{e}_k \} = S_1 \lambda^2 \{ \vec{e}_k, \vec{e}_k \} - S_2 \lambda \{ \vec{e}_k, \vec{e}_k \} + S_3 \{ \vec{e}_k, \vec{e}_k \}$$

$$J^3 = S_1 \cdot J^2 - S_2 \cdot J + S_3 \cdot E \quad \checkmark$$

Линеарне трансформације

До сада смо тензоре схватили као операторе који дјелују на вектору $\vec{A}$ и придружују други вектор $\vec{B} = \mathbf{U} \cdot \vec{A}$ у истом коор. систему. Међутим, тензор се може схватити и као оператор који описује једну трансформацију простора, тј. сваком вектору положаја $\vec{r}$ у коор. систему S придружује вектор положаја $\vec{r}' = \mathbf{U} \cdot \vec{r}$ у другом коор. систему S' . Трансформације при појима између нових и старих коор. система зависе

облика отишле линеарне ф-је, називају се афине. Да би афине трансформације биле реверзибилне, тензор не смеје да буде сингуларан, што може постигајати инверзни тензор U^{-1} који описује инверзну трансформацију.

Нека су $\vec{A}' = U \cdot \vec{A}$ и $\vec{B}' = U \cdot \vec{B}$ вектори у координатном систему S' у коме су вектори $\vec{A}$ и $\vec{B}$ из координатног система S приликом афине трансформације тензором U . Нека између $\vec{A}$ и $\vec{B}$ постоји веза $\vec{B} = J \cdot \vec{A}$. Онда и између $\vec{A}'$ и $\vec{B}'$ може постојати веза истог облика, $\vec{B}' = J' \cdot \vec{A}'$, при чему тензор J' зависи од J и U . Напишимо ову везу.

Због $\vec{A}' = U \cdot \vec{A}$ и $\vec{B}' = U \cdot \vec{B}$ и неингуларности тензора U имамо:

$$\vec{A} = U^{-1} \cdot \vec{A}' \quad \text{и} \quad \vec{B} = U^{-1} \cdot \vec{B}'$$

Међа је $\vec{B} = J \cdot \vec{A}$ облика: $U^{-1} \cdot \vec{B}' = J \cdot (U^{-1} \cdot \vec{A}')$ / U с две

имамо: $(U U^{-1}) \cdot \vec{B}' = U \cdot [J \cdot (U^{-1} \cdot \vec{A}')] \quad \text{одгн.}$

$$E \cdot \vec{B}' = \vec{B}' = (U \cdot J \cdot U^{-1}) \cdot \vec{A}'$$

Поредбом са $\vec{B}' = J' \cdot \vec{A}'$ добијемо:

$$J' \cdot \vec{A}' = (U \cdot J \cdot U^{-1}) \cdot \vec{A}', \quad \text{тако је:}$$

$$\boxed{J' = U \cdot J \cdot U^{-1}} \quad (20)$$

Ово је трансформација тензора при афине трансформацији координатног система тензором U . Ово је општија формула од оне за трансформације тензора при ротацији координатног система. $\boxed{\vec{T}_i' = L_{ik} \vec{T}_k}$

(S₂₁) За афине трансформације важи $J' = U \cdot J \cdot U^{-1}$, доде се брзина афине трансформације израчунава по формули $S = \frac{1}{|J|}$.

$$S_1 = \frac{1}{|J|} = \frac{1}{|\det J|}$$

$$S_1' = \frac{1}{|J'|} = \frac{1}{|\det(U \cdot J \cdot U^{-1})|} = \frac{1}{|\det(U) \cdot \det(J) \cdot \det(U^{-1})|} = \frac{1}{|\det(U) \cdot \det(J) \cdot \frac{1}{|\det(U)|}|} = \frac{1}{|\det(J)|} = S_1$$

Дакле прва скаларна инваријанција се не мења при афиним трансформацијама.

$$S_3 = \det J \quad \text{и} \quad S_3' = \det J' = \det(U \cdot J \cdot U^{-1}) \stackrel{4.11}{=} \det U \cdot \det J \cdot \det U^{-1} = \det U \cdot \det U^{-1} \cdot \det J = \det(U \cdot U^{-1}) \cdot \det J = \det E \cdot \det J = \det J = S_3$$

$\rightarrow$ иста скаларна инваријанција се не мења при афиним трансформацијама.

Друга скаларна инваријанција S_2 ? Посматрајмо вектор и координатни вектор J и J^{-1} . Према првој и истој скаларној инваријанцији се не мењају при афиним трансформацијама. Тако је по својој природи $S_2^{-1} = S_1$ и при афиним трансформацијама и друга скаларна инваријанција S_3 остаје непромењена.

$$(S_2^{-1})' = \frac{S_1'}{S_3'} = \frac{S_1}{S_3} = S_2^{-1} \quad \checkmark$$

5.25. Neka je $\mathcal{J}$ simetričan tenzor, a $\mathcal{J}' = \mathcal{U} \cdot \mathcal{J} \cdot \mathcal{U}^{-1}$. Pokaži se:

$$\begin{aligned}(\mathcal{J}')^* &= [(\mathcal{U} \cdot \mathcal{J} \cdot \mathcal{U}^{-1})]^* = [\mathcal{U} \cdot (\mathcal{J} \cdot \mathcal{U}^{-1})]^* = (\mathcal{J} \cdot \mathcal{U}^{-1})^* \cdot \mathcal{U}^* = \\ &= (\mathcal{U}^{-1})^* \cdot \mathcal{J}^* \cdot \mathcal{U}^* = (\mathcal{U}^{-1})^* \cdot \mathcal{J} \cdot \mathcal{U}^*\end{aligned}$$

Da bi $\mathcal{J}'$ bio simetričan treba da je $(\mathcal{J}')^* = \mathcal{J}'$, tj. $\rightarrow$ simetričan tenzor

$$(\mathcal{U}^{-1})^* \cdot \mathcal{J} \cdot \mathcal{U}^* = \mathcal{U} \cdot \mathcal{J} \cdot \mathcal{U}^{-1}, \text{ tj. } (\mathcal{U}^{-1})^* = \mathcal{U} \text{ i } \mathcal{U}^* = \mathcal{U}^{-1} \rightarrow \mathcal{U}$$

je simetrij ako je afine transformacija rotacija. U ostalim slučajevima tenzor $\mathcal{J}'$ neće biti simetričan. Slično važi za antisimetrične tenzore.